

Flere i arbeid for vekst og velferd

Notat til Arbeids- og sosialkomiteen Statsbudsjettet 2018 Prop. 1 S (2017-2018)

Innledning

Spekter er tilfreds med store deler av forslaget til statsbudsjett på Arbeids- og sosialdepartementets område for 2018, men vi ønsker å kommentere følgende temaer spesielt:

- Spekter støtter at det nedsettes et sysselsettingsutvalg som skal foreslå tiltak for å få flere inn i arbeidslivet
- Spekter er positive til og støtter den målrettede satsingen på å få unge under 30 år i arbeid og aktivitet
- Spekter støtter styrkingen av NAV og er positiv til omdisponering av midler for å øke tilknytningen til arbeidslivet for utsatte grupper
- Spekter etterspør en satsing for å bekjempe arbeidslivskriminalitet
- Spekter støtter at det tas initiativ til at arbeidet med tilpasning av offentlig tjenestepensjon til pensjonsreformen vil gå inn i en slutfase i høst.
- Spekter mener Arbeidstidsutvalgets forslag må gjennomføres

Sysselsettingsutvalget

Spekter støtter regjeringens forslag om å nedsette et sysselsettingsutvalg som skal foreslå tiltak for å få flere i arbeidslivet. Vi har lenge etterlyst større oppmerksomhet om hvordan vi forvalter vår aller

viktigste ressurs, nemlig arbeidskraften, og hvilke enorme verdier og muligheter vår felles arbeidsinnsats gir oss.

Spekter har tidligere lansert Arbeidskraftsfond – Innland (medbringes til komiteen), som på en enkel måte illustrerer verdien av arbeid, og ser dette i forhold til avkastningen fra oljeformuen. Gjennom å sammenligne disse verdiene med den avkastningen vi kan forvente å få fra Oljefondet, har vi synliggjort at effektene av økt arbeidstilbud blant ulike grupper og økt produktivitetsvekst vil kunne gi en verdi på nivå med de verdiene vi kan høste fra Oljefondet i årene fremover. Spekter ser fram til å bidra i Sysselsettingsutvalgets arbeid med den kunnskap vi har om mobilisering av ulike grupper i arbeidsmarkedet. Dersom kvinner for eksempel jobber i snitt tre timer mer pr uke, vil det utgjøre om lag halvparten av avkastningen av oljefondet (fra Spekters Arbeidskraftsfond Innland).

Det er videre spesielt viktig å se på ungdoms tilknytning til arbeidslivet.

Ungdomssatsning

Regjeringens ungdomsinnsats skal sikre unge ledige raskere oppfølging fra NAV-kontoret for å komme i arbeid eller fullføre utdanning. Satsingen videreføres i 2018, og driftsbevilgningen til Arbeids- og velferdsetaten foreslås økt med 70 mill. kroner.

Spekter støtter satsningen. Innsatsen er rettet mot personer under 30 år, som etter åtte ukers ledighet ikke er i arbeid, utdanning eller annen aktivitet. Poenget er at unge som trenger hjelp ikke skal gå passive, men fanges opp så fort som mulig slik at de raskere kommer ut i jobb eller utdanning. Satsingen er viktig både for individet, virksomhetenes behov for arbeidskraft og kompetanse og for velferdsstatens fremtid.

Vi er også positive til styrket innsats mot grupper som står lenger unna det ordinære arbeidslivet (bl.a. VTA og IPS).

En velfungerende arbeids- og velferdsforvaltning

Det legges opp til at NAV-kontorene skal få økt myndighet og handlefrihet. Arbeids- og velferdsetaten får bl.a. få økte muligheter til å utføre oppfølgingstjenester i egen regi, gjennom en fullmakt til å kunne omdisponere inntil 200 mill. kroner fra arbeidsmarkedstiltak til Arbeids- og velferdsetatens driftsbudsjett.

Dette ser vi som en fin oppfølging av påpekte forhold i den tidligere gjennomgangen av NAV. Dette tror vi vil bidra til mer myndige NAV-kontorer, og øke kompetanse hos NAV-ansatte. Ikke minst vil dette også kunne gi arbeidsgiverne bedre tjenester, og bedre tilgang til kompetanse og arbeidskraft. Kompetanse om arbeidslivet og arbeidsgiveres behov som kunder av NAV, har vi etterspurt tidligere, og dette er en riktig dreining i den retningen.

Det foreslås videre bevilget 631,6 mill. kroner til Prosjekt 2 i IKT-moderniseringen i Arbeids- og velferdsetaten. Det er et stort potensial for effektivisering av NAVs tjenester gjennom digitalisering. Dette mener vi derfor er et nødvendig skritt i riktig retning.

De tverretatlige sentrene mot arbeidslivskriminalitet bør styrkes

Arbeidslivskriminalitet er en alvorlig trussel mot et seriøst arbeidsliv og en velfungerende velferdsstat. Vi ser at et langsiktig og systematisk arbeid mot arbeidslivskriminalitet gjennom de tverretatlige sentrene, gir resultater. Spekter mener derfor at en kraftigere styrking av disse er nødvendig, og etterspør en ytterligere satsing på de tverretatlige sentrene i form av budsjettmidler.

Styrking av Norges forskningsråd

Bevilgningen til Norges forskningsråd foreslås økt på området langsiktig forskning på arbeids- og velferdsområdet. Spekter støtter forslaget, fordi det på dette området er viktig med kunnskapsutvikling som grunnlag for å iverksette riktige tiltak og prioriteringer. Til tross for at det brukes store ressurser på arbeids- og velferdsområdet, er det

relativt lite midler satt av til forskning. Ett eksempel, er kunnskap om kjønnsforskjeller i sykefravær. Kvinner har 60-80 % høyere sykefravær enn menn, men vi har for lite kunnskap om årsakene. Dermed blir det også uklart om det vi gjør av tiltak er målrettet.

Offentlig tjenestepensjon må endres

Regjeringen har i statsbudsjettet varslet at arbeidsministeren vil ta initiativ til at arbeidet med tilpasning av offentlig tjenestepensjon til pensjonsreformen vil gå inn i en slutfase i høst.

Spekter støtter dette. Også offentlig sektor må ha et pensjonssystem som stimulerer til arbeid fremfor pensjonering, og som gir mest mulig forutsigbare utgifter. Det eneste fornuftige er at man nå etablerer ett felles pensjonssystem for hele norsk arbeidsliv basert på lov om innskuddspensjon og med individuelle pensjonskontoer hvor den enkelte lett får oversikt over sin samlede pensjonssparing.

Arbeidstidsutvalgets forslag må gjennomføres

Spekter har merket seg Regjeringens omtale av den krevende økonomiske situasjonen Norge er i. Budsjettet viser behov for produktivitetsvekst, som også treffer Spekters virksomheter, blant annet sykehusene.

Budsjettforslaget betyr at omstillings- og produktivetsarbeidet i virksomhetene må fortsette med full styrke. Da må myndighetene også gi tilstrekkelig med virkemiddel til at produktivetsarbeidet kan gjennomføres. Produktivitetskommissjonen ga tydelige anbefalinger om hva som må til for å sikre økt produktivitet og muligheter for å opprettholde og videreutvikle velferdsordningene. Produktivitetskommissjonen støttet blant annet Arbeidstidsutvalgets forslag om nye regler for skift/turnusarbeid. Dagens lovverk hindrer effektiv drift av samfunnsviktige velferdstjenester, som for eksempel sykehus og samferdsel. Det er nå på høy tid at myndighetene følger opp med nødvendige lovendringer, og oppfølgingen av Arbeidstidsutvalgets konklusjoner er en av dem.